

دَ پښتو حروف تہجی دَ زدہ کرې دَ پارہ

منظومہ

دَ پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنہ

0312- 9818511

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ دَ ” ا “ ، بیان

الف نیغ هـــــــــــــــــر دم ولاړ دے
ورتـــــــــــــــــه گـــــــــــــــــوره سَم ولاړ دے
نـــــــــــــــــه وی مـــــــــــــــــلاست دغـــــــــــــــــه الف
نـــــــــــــــــه وی نـــــــــــــــــاست دغـــــــــــــــــه الف
پـــــــــــــــــه صورت نیغـــــــــــــــــه چوکـــــــــــــــــه ده
پـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــرنبـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــه صفـــــــــــــــــه ده
نیغـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــرنبـــــــــــــــــه تـــــــــــــــــل ولاړه
حق چـــــــــــــــــې ستـــــــــــــــــاوی هـــــــــــــــــغـــــــــــــــــه غواړه
سَم ولاړ پـــــــــــــــــن او قـــــــــــــــــل سَم دے
ورســـــــــــــــــره پـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل سَم دے
دا صـــــــــــــــــورت تـــــــــــــــــل دَ الف وی
حـــــــــــــــــقیقـــــــــــــــــت تـــــــــــــــــل دَ الف وی
کـــــــــــــــــه امـــــــــــــــــرود دے کـــــــــــــــــه انـــــــــــــــــاردے
شـــــــــــــــــورودې ســـــــــــــــــره هـــــــــــــــــر بـــــــــــــــــاردے

..... مثالونہ

ل_____ الف ن_____ ج_____ و_____ ا_____ ن_____ ا_____ ر_____ د_____ م_____ د_____ م_____ ز_____ ی_____ ب_____ د_____ ا_____ ر_____ د_____ م_____ د_____ م_____ ر_____ ن_____ گ_____ ٹ_____ ی_____ س_____ و_____ ر_____ ل_____ ک_____ ک_____ ہ_____ د_____ و_____ ی_____ ن_____ ی_____ م_____ ی_____ ن_____ ن_____ ی_____ ن_____ ی_____ گ_____ ک_____ و_____ ر_____ ہ_____ د_____ ا_____ ر_____ د_____ م_____ د_____ م_____ ج_____ و_____ ر_____ الف ن_____ ہ_____ ت_____ ک_____ ی_____ ا_____ م_____ د_____ م_____ خ_____ و_____ ی_____ ن_____ د_____ ہ_____ ر_____ ب_____ ن_____ ی_____ ا_____ د_____ م_____ د_____ م_____ ر_____ ن_____ گ_____ ٹ_____ ی_____ ز_____ ی_____ ر_____ ، ہ_____ ی_____ و_____ ک_____ ی_____ غ_____ ی_____ ت_____ د_____ م_____ پ_____ ہ_____ ط_____ ب_____ ی_____ ع_____ ع_____ ت_____ س_____ ہ_____ ر_____ ہ_____ گ_____ م_____ ر_____ م_____ د_____ م_____ س_____ ر_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ د_____ ا_____ ن_____ گ_____ و_____ ر_____ ، ا_____ چ_____ ج_____ ا_____ ر_____ ش_____ و_____ و_____ ر_____ و_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ د_____ م_____ د_____ ا_____ ن_____ ک_____ ک_____ ا_____ ر_____ د_____ ا_____ ل_____ ل_____ ہ_____ س_____ ہ_____ ر_____ ہ_____ پ_____ ہ_____ س_____ ر_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ الف ت_____ ل_____ ا_____ و_____ س_____ ی_____ ہ_____ ر_____ د_____ ر_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ ا_____ ب_____ ت_____ ہ_____ د_____ ا_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ د_____ ا_____ س_____ ہ_____ ل_____ ا_____ م_____ س_____ ہ_____ ر_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ الف د_____ ا_____ ن_____ ع_____ ع_____ م_____ ا_____ م_____ د_____ م_____ ر_____ و_____ د_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ د_____ م_____ د_____ م_____ اول_____ اول_____ ت_____ ہ_____ ک_____ ی_____ د_____ ا_____ ص_____ ل_____ ل_____ س_____ ہ_____ ر_____ ک_____ ن_____ ی_____ ی_____ د_____ ا_____ گ_____ ی_____ الف

ســـــر کښـــــي د ا بـــــي الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــي پـــــه ســـــر کښـــــي
 الف بـــــکـــــاري لـــــراو بـــــر کښـــــي
 د او بښ تـــــکـــــي ا بـــــي ا بـــــي
 ورســـــره الف د نـــــي ا کښـــــي

د ، ب ، ، بيان

پـــــه صـــــورت کښـــــي ، ب ، ، کښـــــي ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــي ده
 يـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــري بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلاستـــــه
 يـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 مثالونه

ب پـــــه ســـــر کښـــــي د بـــــا زار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــي د بـــــي مـــــار ده
 بـــــس ، بـــــا چـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــر گـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسنی زمونږ کوڅو کښی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لاندي تېر ککی دری وی

نور بیه شکل ئی د بی وی

..... مثالونه

پیاز، پینسل د پالک سر کښی

پ راڅی پیه لراو بر کښی

ابتدا کښی پ پارتی کښی

ابتدا کښی پ پیالی کښی

پ پالنگ پ سره دے پان

پ سره دے پ پاکستان

پ پارک، پاپر، پالش د پ نه

څان خبر ساته له دې نه

پی سره جوړه پیالی ده

گرمه، یخه پیه کښی چی ده

کله کله ورته گورم

دَ کَ کَ دَ کَ کَ چَ چَ لَ لَ پَ پَ دَ
 جَ وَ پَ کَ کَ دَ تَ کَ کَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ هَ وَ اَ اَ اَ لَ لَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ بَ جَ لَ لَ بَ اَ نَ دَ دَ کَ کَ رَ دَ مَ
 خَ خَ لَ لَ نَ نَ دَ مَ لَ لَ فَ اَ اَ نَ Dَ دَ Nَ Nَ

دَ ، تَ ، بَ یان

تَ جَ وَ وَ پَ پَ رَ یَ ہَ مَ دَ بَ پَ پَ نَ نَ
 اَ وَ لَ تَ پَ کَ کَ لَ لَ رَ کَ رَ ہَ دَ دَ Nَ Nَ
 پَ پَ اَ Sَ پَ پَ تَ کَ نَ پَ تَ کَ کَ دَ وَ وَ یَ
 ہَ ہَ رَ یَ وَ Tَ پَ پَ دَ دَ خَ خَ اَ اَ Sَ Tَ ہَ وَ یَ
 وَ Rَ Sَ ہَ ہَ Tَ ہَ ہَ Rَ جَ وَ وَ پَ پَ Rَ یَ
 مَ Lَ aَ Sَ Tَ ہَ ہَ دَ aَ lَ iَ kَ kَ لَ لَ ہَ کَ یَ Rَ یَ
 مَ شَ aَ lَ oَ nَ ہَ
 تَ Tَ حَ Fَ ہَ کَ Nَ پَ دَ ہَ پَ ہَ Sَ Rَ کَ Nَ پَ
 تَ Tَ oَ bَ ہَ کَ Nَ پَ دَ ہَ پَ ہَ Sَ Rَ کَ Nَ پَ
 پَ ہَ ہَ Tَ aَ rَ یَ خَ کَ Nَ پَ ہَ Tَ aَ وَ Lَ دَ

مـــــــدـــــــام دا حـــــــصـــــــصـــــــه دَ تـــــــل ده
 دَ تـــــــر کـــــــنـــــــي پـــــــه ا بـــــــتـــــــدا کـــــــنـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــنـــــــي پـــــــه دُ نـــــــيا کـــــــنـــــــي
 ت ســـــــبـــــــيـــــــح ســـــــر ه پـــــــه آ غـــــــاز کـــــــنـــــــي
 لـــــــيک لـــــــر ي پـــــــه خـــــــپـــــــل ا نـــــــداز کـــــــنـــــــي
 ســـــــر کـــــــنـــــــي ت پـــــــه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــنـــــــي
 ت يـــــــل ، ســـــــر ه تـــــــکـــــــي تـــــــالـــــــه کـــــــنـــــــي
 ســـــــر کـــــــنـــــــي ت ده تـــــــلا و ت کـــــــنـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــنـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــنـــــــي
 تـــــــي نـــــــه ت بـــــــر دَ جـــــــه ا ن دے
 ضـــــــر و ر ت دَ هـــــــر ا ن ســـــــا ن دے
 دا ا خـــــــن گـــــــل کـــــــنـــــــي پـــــــکـــــــار ي پـــــــر ي
 قـــــــي مـــــــتـــــــي د غـــــــه ســـــــا مـــــــا ن دے
 تـــــــي نـــــــه تـــــــلـــــــه تـــــــول دَ پـــــــار ه
 دَ هـــــــر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــار ه
 پـــــــه د کـــــــا ن کـــــــنـــــــي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ه د ا يـــــــکـــــــار ه

.....

د ” ت “ بیان

ت ت لـــــــه ت نـــــــه شـــــــه جـــــوړولـــــــه
 کـــــــه تـــــــه لړ شـــــــه شـــــــان کـــــړولـــــــه
 چـــــې کـــــــنډه ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــی
 ت ت بـــــــه جـــــوړه د دُنیا شـــــــی
 پـــــــه صـــــورت کـــــــنډې ســـــــمـــــــه تـــــــې ده
 د الیکـــــــلـــــــې تـــــــا چـــــې تـــــــې ده
 پـــــــه کـــــــنډې ، والـــــــې بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه ازلـــــــه

..... مثالونه

تیننک او تپ هم په تیریکتیر کښې
 ت اول ده په تیننک کښې
 ت په سر کښې هم د ت حال ده
 تات ، تکت کښې دا هر حال ده
 تیسست په تې وی ، په توکری کښې
 ت ده سر کښې په تیرال کښې
 ت په سر کښې د تاف کښې ده
 په تریفک کښې په خپل ثنائې ده

تہی سہرہ تہو پھی د سہرہ
 پہ سہرہ کپہ ہہر ہشہرہ
 دگہر مہی نہہ حہفہاظت دہ
 حہفہاظت لہہ یخ اہرہ
 تہی سہرہ سور تہماتہر دہ
 دستہباب پہہ لہراو ہر دہ
 دا خہوراک زہونہر د تہولہو
 پہہ دُوکہان کنبہی پہروت ہہر دہ

.....

د، ث، بیان

ث دپہاسہ تہکی درہی وی
 خہنگ چہی تہکی درہی د پہی وی
 فہرق دا دہ دغہہ پہاس وی
 لاندہی پ کنبہی پہہ اسہاس وی

..... مثالونہ

د ثانی پہہ سہر کنبہی ث دہ
 خہالی کہہ د فہاندہی دہ؟

سر کنبی تہ دہ مدام تہ ننا کنبی
 دَہ تہ سال تہ سر ابتداء کنبی
 تہ و بی تہ دہ تہ می تہ ن تہ دہ
 اول دلت تہ تہ پ تہ ر تہ تہ دہ
 د وارث تہ ک تہ ی ا خ تہ ر کنبی
 دَہ ح تہ ا ر تہ تہ ک تہ ی ا خ تہ ر کنبی
 پ تہ تہ تہ ا ق تہ ب کنبی تہ اول دہ
 دَہ تہ و اب پ تہ تہ س تہ ر کنبی تہ تہ دہ
 تہ ق تہ ا ف تہ تہ ل تہ تہ ش تہ و ر دے
 د ا ب تہ تہ ا ن دَہ تہ ا د تہ و دے
 تہ تہ و تہ س تہ ر ہ پ تہ تہ س تہ ر کنبی
 ہ م تہ ش تہ تہ ب تہ ک تہ ا ر ی ہ ر د ر کنبی
 تہ تہ ن تہ تہ ک تہ ی ج و ر تہ م ر دے
 ط تہ ا ق تہ و ر دے ، ط تہ ا ق تہ و ر دے
 م تہ ن تہ ی د ک تہ ی د ی ل تہ تہ د ی ن تہ
 د ا ص تہ ح تہ تہ ل تہ تہ دَہ ش تہ ر دے

.....

.....

دَ پښخو تیکو خاندان

دَ پښنځو تیکو و تیکو و دا کور دے
 یو ئی شکیل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطو بیل پیسه جهان دی
 دغ پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

دَ ” ج “ بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لکی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سَم دَ لور دے
 دغ پیسه جیم دَ کلی کور دے
 مینځ کښی تکی یو نقطه وی
 دَ هر جیم دغ پیسه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جيارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تښکي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جسام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تښکي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائي دا وی
 د جفا په سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیــــــــم دے ســــــــر کښــــــــی دَ جــــــــدت
 ســــــــر کښــــــــی جیــــــــم دے دَ جــــــــپان
 جیــــــــم دے ســــــــر کښــــــــی دَ جــــــــانان
 ســــــــر کښــــــــی جیــــــــم دے پــــــــه جذبــــــــه کښــــــــی
 پــــــــه جنون کښــــــــی ، جــــــــزیرــــــــه کښــــــــی
 جیــــــــم ســــــــر رــــــــه تــــــــکــــــــی جــــــــهــــــــاز دے
 الــــــــوتــــــــون کــــــــی لــــــــکــــــــه بــــــــاز دے
 ذرــــــــیعــــــــه دَ تــــــــلــــــــو راتــــــــلــــــــو دے
 دِــــــــپــــــــر اُچــــــــت ددّه آواز دے
 دَ جــــــــهنــــــــدِ دے جیــــــــم پــــــــه ســــــــر کښــــــــی
 بــــــــرــــــــه بــــــــرــــــــه وِــــــــ هــــــــر در کښــــــــی
 زــــــــمــــــــونــــــــپر دوه رنــــــــگــــــــه جــــــــهنــــــــدِ دے
 دا بــــــــه خــــــــنــــــــگ وِــــــــ ســــــــتــــــــان ظــــــــر کښــــــــی

.....

دَ ” غ “ بیان

پــــــــه پښتــــــــو کښــــــــی تــــــــکــــــــی جیــــــــم دے
 پــــــــه صــــــــورت ســــــــر تــــــــپول جیــــــــم دے

وجود ختہ لری پے مینخ کنی
 نقطہ نہ لری پے مینخ کنی
 ہم زہ برہ ئی پے تن وی
 دغ غیم دہ روطن وی
 دجیم، غیم یو خاندان دے
 دہ ریر یو جُدام کسان دے
 دہ ریر یو جُدا آواز دے
 مینخ، اُخر دے کتہ آغاز دے
 غیم دزی آوازی وشان دے
 خوبیل بیل ئی خاندان دے
 مثالونہ

ختہ ئی کنی غیم دے پے اول کنی
 دام دے وی دی محل کنی
 غیم پے سر کنی دہ خن گل دے
 خن اورور لے کور خیل دے
 ونی پیر ری دی بی شمی رہ
 علامت ئی دغ غیم تل دے
 غیم دہ خوان پے ابتدا کنی

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
 دَ خزان پسه شان تیریری
 خوانی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
 خیم کنبی برہ تہکی درې وی
 نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
 نه دا چ ده، نه دا خیم دے
 تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
 جیم نه بیل مدام پسه دی وی

..... مثالونه

دَ چمپار پسه سر کنبی چ ده
 دَ چنار پسه سر کنبی چ ده
 سر کنبی چ مدام دَ چال وی
 ستاکه دی تہکی تہ خیال وی
 چ سرہ آغل از دَ چین دے

ورسره تپکـــــــــــــــــي حسيـــــــــــــــــن دے
 د چـــــــــــــــــالاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کنيـــــــــــــــــي
 چ د چـــــــــــــــــاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کنيـــــــــــــــــي
 د چـــــــــــــــــاک ليـــــــــــــــــت د چـــــــــــــــــار شور و کنيـــــــــــــــــي
 چ راڅـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه دې مـــــــــــــــــوقـــــــــــــــــعو کنيـــــــــــــــــي
 خـــــــــــــــــرج کنيـــــــــــــــــي چ پـــــــــــــــــه اختـــــــــــــــــتام ده
 کـــــــــــــــــچ او پـــــــــــــــــرج کنيـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه تـــــــــــــــــمام ده
 د چـــــــــــــــــرگ ســـــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي چـــــــــــــــــي مـــــــــــــــــدام وي
 خـــــــــــــــــوبن مـــــــــــــــــدام د خـــــــــــــــــاص او عـــــــــــــــــام وي
 دا ســـــــــــــــــحـــــــــــــــــر وائـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــانگـــــــــــــــــونـــــــــــــــــه
 نـــــــــــــــــوره شپـــــــــــــــــه دده آرام وي
 چـــــــــــــــــي چتـــــــــــــــــري ســـــــــــــــــره پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي
 نـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــنکـــــــــــــــــار پـــــــــــــــــري دا پـــــــــــــــــه نـــــــــــــــــمـــــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي
 هـــــــــــــــــر کـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه چـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــاران راشـــــــــــــــــي
 رانـــــــــــــــــکـــــــــــــــــاره شـــــــــــــــــي لـــــــــــــــــر او بـــــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي

.....

.....

دَ ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دَ چ وی
 نور صورت ئھی تہول دَ جیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 مثالونہ

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی دَ خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دَ ہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کنتہ نردے

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم دَ جیم پیہ ششان دا حی دہ
 دا صفا دہ بی نقط بی دہ
 مثالونہ
 حوض ، حمام جو ردے لہ ح نہ
 ثخان خبر ساتہ لہ دہ نہ
 سر کنبی ح تل دَ حاجی دہ
 ابتدا دَ ح لوائی دہ
 ح سرہ جو ح کوموت دے
 ح سرہ ح حق ، حقیقت دے
 ح سرہ ح سن ، ح سین دے
 ح اول دہ پیہ ح لقیہ کنبی
 پیہ حکم ، تکی حصہ کنبی
 دَ ح سن دہ ابتدا کنبی
 دَ ح سین دہ پیہ وینا کنبی
 حی شورو کنبی دَ ح لوائی
 خوبشہ دَ ح لوائی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دُئیـا وی

.....

د ”خ“ بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
د خ داصـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـدلـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتا سـر تـه ئـې نـظـروى

..... مثالونه
.....

سـر کښـې خ د خـلاقـت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

دَ خِدام، خِمالی پیہ سر کنبی
 ہمیشہ وی خِ خب سر کنبی
 خِ سرہ جو خِ خانان دے
 خوب، خِمالد سر کنبی دَ خان دے
 سر کنبی خِ مِدام دَ خِمال دہ
 پیہ آغ از کنبی خِ دَ خِمال دہ
 ختہ کی پیہ سر کنبی خِ دہ
 دامیوہ بنیہ دَفائیدی دہ
 بدنونہ غتہ وی دا
 میوہ ییادہ تل پیہ دہ
 خُرمانہ سرہ خِ سر کنبی
 دا بے تل وی ستا نظر کنبی
 مزیدارہ بنیہ میوہ دہ
 پتہ مہ اُپرہ خِ ادر کنبی

.....

پہ ”ح“، او ”خ“، کنبی ظاہری فرق

یونقہ طہی سرہ دوی بیل دی
 یوریشان پیہ ہر محل دی

پاس په خ بهرہ نقطه وی
 د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
 هم جدا دی په یو رنگ دی
 جیم ته گوره پاس سپور می ده
 خو په تن ئې پاس لکې ده
 چې صورت ئې سَم د لوروی
 دا به جیم د کلسی کوروی
 مینځ کښې تګې د هر جیم وی
 همزه بهر به په څیم وی
 نور په شکل دوی شان دی
 دوی د یو کور خاندان دی
 مینځ کښې درې تګی د چې وی
 څیم کښې بهر تګی درې وی
 ح او خ دواړه یو شان وی
 بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
 خان خبر ساته لسه دې نه
 خ نقطه لسه لری په سر
 ورتسه اوکړه لپړنظر
 یو نقطې سره دوی بیل دی
 نور یوشان په هر محل دی
 پاس په خ بهر نقطه وی
 دح پاکه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی څنگ په څنگ دی
 هم جدا دی ، هم یو رنگ دی
 په نقطه وله یو بل بیل دی
 محل ونه ئې بدل دی
 په شکلو نو ټول یو شان دی
 په نقطه یو بل په جهان دی
 آوازونه ئې بدل دی
 څکسه دا حرفونه بیل دی

.....

.....

د ” د “ بیان

تیب توی تیب هغه هر حال
 مَلا کَپره لری دا دال
 نه نقطه ئی په صورت شته
 تل ئی دغه شنناخت شته
 مثالونه
 دال په سر کښی د دادا دے
 څنگ چي سر کښی د دانسا دے
 دال هر خوا ته په دغا کښی
 دال دوات سره د ئی سا کښی
 مدام سر کښی د درزی وی
 جوړه دال نه دواتی وی
 دال په دین کښی په دربار کښی
 داغ کښی دال ، مدام د بار کښی
 دیگ لسه دال نه جوړ هر خوا ته
 مَلا د داغ د دلیل ده مَساته
 دال په دوست کښی تل په سروی
 درد کښی دال په لراو بروی

دال دُک_____ان کُنہی م_____لاوہی پری
 دال درہ_____ان کُنہی م_____لاوہی پری
 دروازہ کُنہی_____ہی دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنہی پ_____ہ ک_____ر کو کُنہی
 ب_____س ص_____ورت تُہی ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ہ س_____ر کُنہی دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____د بُہہ ص_____ففات دے
 ح_____ف_____اظ ت_____د س_____ی_____ا ہ_____ی ک_____ری
 داس_____ہی دلت_____ہ ددہ ذات دے

.....

دَ ” پ “ بیان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ہ ص_____ورت س_____رہ س_____م دال دے
 ب_____س ک_____نہ ل_____ری پ_____ہ ت_____ن دا
 ب_____ہی ن_____ق_____ط_____و دلت_____ہ ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت_____د ہ_____ر ی_____و دال وی
 پ_____ت_____ ل_____ہ چ_____انہ ددہ ح_____ال وی

..... مثالونه

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بر روی
 ډال ډيره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر تر تښه پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال بښه د ډال روی
 سر کښي ډال د هرا ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي د ډولکسي وی
 سر کښي ډال د ډگرې ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي د ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هلام ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بر کښي
 پښه بنښادو کښي وی مدام دا

رابنک کاره شیی پیه نظر کنی

.....

دَ ، ذَ ، بیان

دال پسے م ح ل دَ ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری دَ پاسے

ذال جو پری ستا دَ لاسے

ملائے تپے هر ساعت وی

دا دَ ذال ت ل ح ق ق ت وی

خال ، نقطہ ئے پاس پیه تن ده

نخه یو ئے پیه بدن ده

..... مثالونه

ذخیره کنی ذال پیه سردے

کارا اعلا بنه دَ ه ن سردے

دا چھی نن خه ذخیره شیی

دا صبره توبنیه شیی

ذال پیه ذکر کنی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ي ذ ا ت ا و ذ ر ي ع ه د ه
 ذ ا ل س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

د « ر » بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر ه ر ي د ه
 خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر ه د ه
 ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن س ا ر د ه
 مثالونه

س ر ک ن ب ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
 م ي ن ن غ ک ن ب ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ي
 ر ا خ ر ک ن ب ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ي
 ر ر و م س ا ل ک ن ب ي پ ه ر ي ن م ک ن ب ي

سر کنبی ری ده پسه رحم کنبی
 رنگ کنبی ری مدم اول کنبی
 په خپل ځایي مخصوص محل کنبی
 ری اول ده پسه رکشه کنبی
 وی مدم دغی حصی کنبی
 پسه سورلی زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 ری راڅی د ریل شورو کنبی
 چرتسه کینه ئی ډبو کنبی
 سم دغوا پسه شان آواز ئی
 سم دمبار پسه شان انداز ئی

د ” پ “ بیان

چ کنبی کنبه وړه پسه ری شیی
 جوړه هلله سمه پری شیی
 دا پسه پنبی طرف مدم وی
 هلله پری به د کلام وی
 نور صورت ئی ټولو د ری دے

دا بیــــــــــــــــان چــــــــــــــــی تــــــــــــــــی وــــــــــــــــول دَ رِی دے

..... مثالونه
.....

رِی دَ رِونــــــــــــــــد ســــــــــــــــره روانــــــــــــــــه

مــــــــــــــــلگــــــــــــــــرتیــــــــــــــــائی لــــــــــــــــه پــــــــــــــــخوانــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه دلتــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه هلتــــــــــــــــه

رِ پــــــــــــــــه جــــــــــــــــور کــــــــــــــــنی پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنی

تــــــــــــــــکی زور کــــــــــــــــنی پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنی

.....

دَ ” ز “ بیان

چــــــــــــــــی نــــــــــــــــقطــــــــــــــــه رِی تــــــــــــــــه پــــــــــــــــه ســــــــــــــــرشــــــــــــــــی

زِی پــــــــــــــــه شــــــــــــــــکل بــــــــــــــــرابــــــــــــــــرشــــــــــــــــی

چــــــــــــــــی نــــــــــــــــقطــــــــــــــــه کــــــــــــــــله پــــــــــــــــه رِی شــــــــــــــــی

هــــــــــــــــله شــــــــــــــــکل جــــــــــــــــور دَ زِی شــــــــــــــــی

دانــــــــــــــــقطــــــــــــــــه دَ رادَ پــــــــــــــــاســــــــــــــــه

شــــــــــــــــبابــــــــــــــــه زِی نــــــــــــــــیسه دَ لاســــــــــــــــه

چــــــــــــــــر هــــــــــــــــائی دَ لــــــــــــــــو بــــــــــــــــو ســــــــــــــــمــــــــــــــــه

ر، پ، ز دہ مہ حہ ر مہ

..... مثالونہ

زې زنی غیہ ر سہ ر ہ تہ پ لہ

مہ مہ مہ داسہ ی لہ د لہ

د ا د ا و س پ ن ہ ی ک ہ پ ر ہ و ی

د ا ت ہ ہ ن ہ ہ پ ہ ی ژ ن ہ ی و ل ہ ہ ؟

ز ی پ ہ ہ س ہ ر ک ہ ی د ز م ہ ر ی د ہ

و ر س ہ ر ہ گ ہ ر ا ن ہ ہ د و س ت ہ ی د ہ

خ ہ ن ہ ا و ر خ ہ و خ ہ ن ہ ا و ر و ی

د ا ن س ہ ا ن م ی ن ہ ہ خ ہ و ب ہ ی د ہ

.....

د ” ژ “ بیان

چ ہ ی ن ق ط ہ ی ش ہ ی د ر ی د پ س ہ ہ

ز ی ش ہ ی ج ہ و ر ہ س ہ م د ل ا س ہ ہ

ن ہ و ر ص ہ و ر ت ہ ی ت ہ و ل د ر ی و ی

د ا چ ہ ی د ل ت ہ ہ ج ہ و ر ہ ژ ی و ی

..... مثالونه

ژې دَ هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
 کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ مـ
 دَ ا ن سـ و ا ن و ی دَ ح یـ و ا ن و ی
 د ا گـ و ا ه د مے پـ سـ ا ر ا و کـ لـ مـ

.....

دَ ” پَ “ بیان

چـ مـ شـ کـ ل سـ مـ هـ ر ی د ه
 پـ مـ نـ مـ مـ مـ ی سـ ر ه د ا پ ر ی د ه
 ل ا ن د ی بـ ا ن د ی ئـ ی ن قـ طـ ی د ی
 نـ خـ نـ ا نـ ی د غـ ه دَ پ ر ی د ی

..... مثالونه

پـ مـ لـ گـ ر ی دَ پـ لـ ی د ه
 دَ بـ ا ر ا ن سـ ر ه یـ وـ ثـ ا ئـ ی د ه
 کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ی بـ ا ر ا ن کـ نـ ی
 مـ د ا م نـ مـ و ی پـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ ی

.....

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـا وـی
 دـر نـهـا دـا و سـی لـه دـه
 دـر نـهـا بـنـه ذرـی عـه دـه
 پـه سـپـو رـمـی کـنـی سـی ن تـمـام وـی
 پـه نـظـر د خـصـا و عـام وـی
 د ا کـمـی پـری یـا غـتـی پـری
 بـر ه تـا تـه چـی بـکـار یـری

د ” ش “ بیان

شـیـن لـه سـی ن لـه لـر جـد ا دـه
 بـیـل پـه دـر ی نـقـطـو صـفـا دـه
 دـر ی غـا بـنـو نـه هـم د شـی ن وـی
 خـنـگ چـی دـر ی غـا بـنـه د سـی ن وـی
 دـر ی نـقـطـی ئـی پـه غـا بـنـو نـو
 یـا د کـر ه د ا لـه کـتـا بـو نـو
 مثالونه
 شـا د و نـا سـتـه شـی ن سـر ه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ

دَ ” بن ” بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـنـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 مثالونہ

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوا ئـی تـہ نـظـر اُکـر ۴

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـی
 ښـخـه کـور کـښـي نـاسـتـه ښـه وـی
 پـه دـي نـاسـتـه دـا دـر نـه وـی
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه څـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـی

د ”س، ش، ښ“ خاندان

سـيـن او شـيـن دـے او کـه ښـيـن دـے
 هـر يـو تـکـي ډـيـر حـسـيـن دـے
 چـي دـ سـيـن تـکـي دري مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـر هـ بـد ل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـقـطـي وـی
 ښـيـن بـه جـوړ پـه قـاعـدـي وـی
 دري غـاښـونـه ښـي پـه تـن وـی
 کـه دـ سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـد ل وـی
 يـو دـو ي دـے خـانـدـان
 بـيـل آواز ښـي بـيـل ښـي شـان

دَ ” ص “ بیان

وریسے کھی تہ کھی دے صَاد
 دَنقَطے کھی نے دے آزاد
 دَمہی پے شے شان ئے سر دے
 دَابے خلی دے بے وزر دے
 نور صورت ئے تہول دَ سین دے
 بیکلی صَاد دے بہترین دے
 مثالونہ

صَاد پے سر کھی دَ صَابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بے دَ پاکھی دہ
 چھی بدن پک وی سکون دے
 دَ صنندوق پے سر کھی صَاد وی
 دل رگی ہی ہم دَ فولاد وی
 شتے وارہ اولوئے دُنیا کھی
 صَاد تہ کھی ئے ابتدا کھی

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدِ پِـسِـے دَ ضَـاـدِ مَـقَـامِ دِے
 پِـیـژنِـدِ لَـے خِـصَـاصِ او عَـمَـامِ دِے
 بِـیـلِ جُـدِا دِے ضَـاـدِ لَـہِ صَـاـدِ نَـہِ
 پِـہِ نَـقَـطِـیِ یَـوِ لَـہِ بُـنِیـادِ نَـہِ
 پِـہِ ہِـرِ ضَـاـدِ بَـرِہِ نَـقَـطِـہِ وِی
 ضَـاـدِ دِیِ تَـکِـیِ نَـا مَـہِ وِی
 صَـاـدِ او ضَـاـدِ دِوِا رِہِ یَـوِ شَـا نِ دِی
 پِـہِ نَـقَـطِـیِ بِـیـلِ پِـہِ جِہِانِ دِی
 یَـوِ تَـیِ کَـوِ رِیَـوِ خِـا نِ دِانِ دِے
 دَ ہِـرِ یَـوِ جُـدِا پِہِ چَـا نِ دِے
 مثالونہ

ضَـاـدِ مَـدِامِ دَ ضَـعِیـفِ سَـرِ کِـنِیِ
 دِا مَـدِامِ سَـا تَـہِ نَـظِـرِ کِـنِیِ
 تَـلِ دِوِیِ خِـدِمَـتِ پِـکِـارِ دِے
 تَـا سَـرِہِ کَـتَہِ مَـلِ پِـہِ لارِ دِے

دَ ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ ط ی دے
 دَ الف لانے مہدی مہدی دے
 دَ مہی پی پی پی پی پی دے
 تیل پی پی پی پی پی دے
 داسی ط ی لی کی کی کی پری
 دا بیہ تانہ نہ ہیہ پری
 مثالونہ

دَ طوطی پی پی پی پی پی دے
 پیہ ظروف کپی چپی خنگ ظی دے
 دَ ہر تکی خیل مقام دے
 خیل آواز ئی پی پی پی دے
 دَ ط ساؤس پی پی پی پی پی دے
 ط ی راخی مدام دنیہ کپی
 پیہ حسین بشکلا پی پی پی
 خپوتہ گوری خفیہ کی پی

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورـت دہ
 پـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 مثالونہ

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِ
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِ

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـم تـہہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اسـمـان دہ

..... مثالونه

دَ عَقَباب تہکي لہ عین نہہ
 عام ، عذاب تہکي لہ عین نہہ
 ورتہہ گورہ پہہ کنہي عین تہہ
 گورہ ورورہ! پہہ کنہي عین تہہ
 دا عینک چہي دَ نَظ ردي
 دا عینک چہي دَ بَش ردي
 پہہ آغاز کنہي پہہ کنہي عین دے
 پوہہہ خَلق تہول خبردي

.....

دَ ” غ “، بیان

غین پہہ عین پہہ سہہ سہہ مدام وی
 پہہ نَقَط ي تہکي تہام وی
 غین نَقَط ي سہہ جُدادے
 غین چہي دلتہہ کنہي ادا دے

..... مثالونه

غین دَ غوا تہکي شورو کنہي

غـوړـ کـښـې د ا تـکـې شـوړـوړ کـښـې
وړتـه غـوړ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـې شـوړوړ کـښـې
.....

دَ ” ف “ بیان

ف صورت کښې تپولسه بې ده
خو جُدا صرف پسه خلی ده
خلی سیره ئې دایره ده
دایرې بیان دی نقطه ده
بسی طرف ته ئې سر پروت دے
داسې ښکاری بشر پروت دے
..... مثالونه

فې پسه سر دَ فوارې ده
مینځ کښې دا دَ باغیچې ده
فواره حُسن ښکلا ده
دیره دیره دَ فائیدی ده
فې آغـاز کښـې دَ فـتـ بـالـ ده

فائنده مننده دا هر حال ده
 ميننځ ، شورو پښه انتها کښي
 في راتللي شي پښه دڼيا کښي

د ” ق “ بيان

ف پسي د ق نښه مېردي
 هر اوستا پوره خبردي
 غونډ موندې د ق فاف صورت
 کښه ته غواړي حقيقت
 ښي طرف ته دائره ئي
 څنگ پښه څنگ بره نقطه ئي
 دوه نقطه ئي دي پښه تن
 دا وجه د ئي تېرول بدن
 مثالونه

فاف قالين کښي پښه قلم کښي
 پښه قميص پښه هر قدم کښي
 پښه قينچي او پښه قبضه کښي

قَاف لَری اول حَصصہ کَنبِی
 قَاف پَہ سَہ سَہ کَنبِی دَ قَراَن دَہ
 قَاف قَانون کَنبِی ہِہ عِیان دَہ
 سَہ کَنبِی قَاف دَہ پَہ قِبلہ کَنبِی
 قَاف لَہ ، قَوم ، قَصِیدہ کَنبِی
 اِبتِداء کَنبِی رَاخِی قَاف
 اِنتہا کَنبِی رَاخِی قَاف
 کَلہ کَلہ مِینِخ کَنبِی داوی
 پَہ لوستولہ کَاف جُداوی

.....

دَ ” ک “ ، بیان

قَاف پَہ دَ کَاف مَقام دَہ
 دَہ رَک شَکَل نَہ تَمام دَہ
 نَہ نَہ مِخِہ نَہ تِہ رَونہ
 دَہ پَہ رَشتہ دَہ خِہ زَونہ
 مِثالونہ
 کَاف پَہ سَہ کَنبِی دَ کَتاب دَہ

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “ بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

کـکـاف بـبـه گـکـاف سـسـره بـبـدل شـشـی
 کـکـاف نـنـه گـکـاف دـا سـی جـو پـپـری
 پـپـه دـی تـپـول خـلـق پـو هـی پـری
 مثالونه
 دَ گـکـلا سـتـکـ کـکـی اول دے
 دَ گـکـل سـر کـنـبی هـر خـواتـل دے
 پـه گـجـرات ، گـنـاه ، گـرمـی کـنـبی
 گـکـادی ، گـکارۍ او پـه گـولـی کـنـبی
 گـکـاف شـو رو کـنـبی دَ گـکـازرو
 دا سـبـبـی زـی دَ دَ خـو و پـلـو
 گـکـاف سـسـره گـدی جـو پـپـری
 خـوک پـه دـی بـه خـوش حـالی پـری؟
 گـیـس کـنـبی گـکـاف مـدـام اول کـنـبی
 راخـی گـکـاف پـه هـر مـجـل کـنـبی
 مـیـنـنـخ ، اـخـر او اـبـتـدا کـنـبی
 گـکـاف لـیـدلـے شـے پـه دُنـیا کـنـبی
 دَ گـکـر گـکـر پـه سـر گـو پـه کـنـبی
 مـیـنـخ کـنـبی گـکـاف دے پـه لـر گـی کـنـبی

جگ کښې گف پښه اختتام دے
گف حُسن دَ هر کلام دے

.....

دَ ” ل “ بیان

لام کونټې اَلتعا صاده
لاس کښې دا دَ هر باباده

..... مثالونه

دَ لیمبو، لوکات پښه سر کښې

لام بښه ستاشی پښه نظر کښې

لفظ، لغت جوړ دی لام نښه

تپوس او کږه خاص او عام نښه

لام پښه سر کښې دَ لښکر دے

پښه لالیچ کښې لام پښه سر دے

لام پښه سر کښې دَ لاهور دے

اول تښکر کښې لام دَ لور دے

لالتین جوړ مښام دَ لام نښه

تپوس او کږه دے عام نښه

دَرنہا بشبہ وسیلہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہہ نہہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہ پیکار یبری
 پتہ بازار کنبہ ملاویبری

دَ ” م “ بیان

لام پسہ شہ کل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہ دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غت ہر خواتہ
 دَ میم شہ کل جو ر شوتاتہ
 مثالونہ

میم سرہ جو رہ مہر غتہ دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہ دہ
 دا خوراک غوار ی زمہا نہہ
 ہم خوراک غوار ی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت د زنگي دے
 مي شورو کښي د مزدور دے
 سر کښي د ملک او منشيور دے
 سر کښي مي هم د ماستود دے
 مي پيه سر کښي د مولود دے
 سر کښي مي د هر ماشوم دے
 مي پيه سر کښي د مظلوم دے
 مي مذہب کښي پيه ماده کښي
 سر کښي مي پيه مدرسہ کښي
 م حمد کښي مي اول دے
 رهنما زمونږه تل دے
 مي پيه سر کښي د موسم دے
 مي اخير کښي د آدم دے
 د مالتپي پيه سر کښي مي دے
 پيه اخير کښي مي د نيم دے
 موبائل کښي مي پيه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

میـــــپری میـــــم ســـــره جـــــوړیـــــپری
 اتـــــفـــــاق ســـــره اوســـــپری
 پـــــه گـــــرمـــــی کـــــنـــــی ذـــــخـــــیره کـــــری
 بیـــــایـــــخـــــنـــــی کـــــنـــــی څـــــان دمـــــه کـــــری

.....

د ” ن “ بیان

میـــــم پـــــســـــے مـــــقـــــام د نـــــون دے
 څـــــومـــــره بـــــکـــــلی د ا مـــــضـــــمـــــون دے
 یـــــوه کـــــنـــــده یـــــو نـــــقـــــطـــــه دے
 د ا نـــــقـــــطـــــه پـــــه مـــــیـــــنـــــغ پـــــر تـــــه دے

..... مثالونه

ســـــر کـــــنـــــی نـــــون د نـــــاشـــــپـــــاتـــــی دے
 نـــــون شـــــوړو کـــــنـــــی د نـــــوړی دے
 ســـــر کـــــنـــــی نـــــون د نـــــور، نـــــرم دے
 پـــــه آغـــــاز کـــــنـــــی د نـــــظـــــم دے
 نـــــون نـــــبی کـــــنـــــی پـــــه اول دے
 اول تـــــه کـــــنـــــی د نـــــفـــــل دے

ابتدا کښې پيه نقطه کښې
 نعت، نعره، پيه نتيجه کښې
 پيه نسيم، نسل، نظر کښې
 دنيا باب تکي پيه سر کښې
 پيه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پيه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پيه ډرنه ساده
 ذریعه پيه ډرنه ساده

د ” ن “ بیان

نون د نون پيه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتښه
 مثالونه
 نون راڅښې مدام آخر کښې
 وی دغه تمه مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـره نـور داسـي خـيزونـه
.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دے
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دے
..... مثالونه

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه داز مـونـر پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو
.....

د ” ه “ بیان

نــا ســتــه گــول وې یــا دوه ســتــرگــې
یــا د هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــې
..... مثالونه

د هــا کــې پــه ســر کــښې هــې ده
لــو بــه پــه د مــزې ده
دا قــم مــی لــو بــه د تــولــو
ا مــ وړو، لــو بــو، هــم خــو لــو
د هــلک تــکــې پــه ســر کــښې
هــې بــه ســتــاشــی پــه نــظــر کــښې
هــې چــې خــنګ ده ا بــتــدا کــښې
دا وې مــنــخ کــښې ا نــتــهــا کــښې
.....

د ” ی “ بیان

..... مثالونه

یــې نــه یــو مــه راتــخی وړوړه!
پــه پــه و کــښې د غــه گــوره

د غـوټـی پـه څـنـگ پـه څـنـگ پـرتـه دـه

عـجـیـبـه دـدـې نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

څـنـگ پـه څـنـگ پـه کـنـډـې وـی تـهـکـی

پـه بـنـډـه رنـگ پـه کـنـډـې وـی تـهـکـی

د غـه تـهـکـی پـه نـډـه لـنـډـې

لـنـډـې پـه نـډـه د ا مـد ا م وـی

مـخـکـنـډـې زـیـر پـه دې مـقـا م وـی

لـر پـه زور د ا د ا کـی پـه

د ا چـې کـلـه بـنـډـه کـی پـه

چـې وـی جـمـع د ا سـمـو نـو

چـې وـی جـمـع د نـمـو نـو

هـلـتـه کـنـډـې زـیـاتـه ا کـثـرـه

د ا مـو نـډـې شـی ا مـه بـشـرـه !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـی

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـی

هـلـتـه جـمـع کـنـډـې مـد ا م وـی

پـــــــصورت بـــــــبشـــــــتـــــــمـــــــمام وى
 يـــــــوســـــــرے دے ، پـــــــرے ســـــــرى وى
 يـــــــوزمـــــــرے دے ، پـــــــرے زمـــــــرى وى
 دَفـــــــلـــــــونـــــــو پـــــــاخر کـــــــبـــــــي
 دارا تـــــــلـــــــے شـــــــى لـــــــرا و بـــــــر کـــــــبـــــــي
 خـــــــورى ، ســـــــاتـــــــى يـــــــي مـــــــثـــــــالـــــــونـــــــه
 پـــــــكـــــــ لـــــــه دې نـــــــه کـــــــتـــــــابـــــــونـــــــه
 مثالونه

دَ امـــــــين ، گـــــــيـــــــن پـــــــه مـــــــينـــــــخ کـــــــبـــــــي
 تـــــــل دَ شـــــــين او ســـــــين پـــــــه مـــــــينـــــــخ کـــــــبـــــــي
 مـــــــعـــــــرـــــــو فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــدـــــــام وى
 دَ هـــــــر يـــــــو تـــــــي خـــــــپـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 دَ غـــــــر يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــرـــــــو فـــــــه دَ
 دَ نـــــــصـــــــيب تـــــــي مـــــــعـــــــرـــــــو فـــــــه دَ
 مـــــــينـــــــخ کـــــــبـــــــي تـــــــي دَ تـــــــکـــــــى تـــــــيم
 مـــــــعـــــــرـــــــو فـــــــه دَ تـــــــي دَ نـــــــيم
 مـــــــعـــــــرـــــــو فـــــــه تـــــــي دَ فـــــــقـــــــير دَ
 دَ امـــــــير دَ دَ اسيـــــــر دَ

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معروفه ده
 مثالوننه ئي هم نورشته
 زيات بنه ډپرپه هرپه لورشته

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هرکلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صفا دـه
 نه اوږديري په گفتار کښي
 هر طرف ته په اظهار کښي
 پسته پسته نـرمـه ادا ده
 مخصوصه ټوله دا يـا ده
 معروفـي نه لږ بدلـه
 هر ادا لرونکي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میں نَنخ آواز ددی یی اگنانو
 دا کپرہ ییاد پیہه ماشومانو
 مجھ ولولہ نہه معروروفہ ده
 یی پیہه میں نَخ کنہی مخصوصہ ده
 لانہدی بانہدی پیہه کنہی تہکی
 بانہدی لانہدی پیہه کنہی تہکی
 دا بنک کارہ ئہی علامت دے
 بنہه بنک کارہ ئہی شنناخت دے
 مثالونہ
 میں نَخ کنہی ئہی ده پیہه غلبہل کنہی
 میں نَخ کنہی بنہه ده پیہه جبہل کنہی
 پیہه راشپہل تہکی کنہی ئہی ده
 تل پیہه سہل تہکی کنہی ئہی ده
 ئہی راغلے ده پیہه گہر کنہی
 ئہی راغلے ده پیہه سہر کنہی
 دلتنہ ئہی بیہه مخصوصہ وی
 کی دے نشہی چہی اُوردہ وی
 دَ مہر ز ئہی بلہه دَ تہہل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
 د لـالـتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
 د رنـبـا بـنـه ذـرـعـه دـه

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
 بـيـلـلـه بـيـلـلـه پـه مـرـضـي دـه
 تـانـيـثـي يـا د غـه يـادـه
 نـه دـه نـه دـه بـي بـنـيـادـه

..... مثالونه

د تـانـيـثـي د تـخـتـي دـه
 د کـرکـي هـم د ډوډـي دـه
 ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
 تـانـيـثـي ئـي د لـکـي کـنـي
 د بـو جـي ، دـري ، کـر سـي دـه
 تـانـيـثـي ئـي د کـتـوي دـه
 د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــه در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــه یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی

دَ ” ی ” ، امریہ بیان

امــــریــــه یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــه چــــی ســــتاپــــه لــــب وی
 چــــی پــــه یــــی بــــاندی هــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریــــه وی
 بــــه اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــه اســــان ئــــی شــــناخت دے
 مثالونہ

مــــه خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــه اُدریــــری چــــرتــــه لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــه

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـارہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـار
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـار
 اـمـر رـہ لـفـظ و نـہ تـول دِی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دـول دِی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـہ وِی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ ہـمـزہ وِی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ ددِی پـر دِی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ ہـپـر دِی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

د ا پـر تـہ او مـلا سـتـہ تـول ہـ
 نـہ راتـلـی شـی نـا سـتـہ تـول ہـ
 پـہ پـر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

پا آخر ته ئې مـجـهـوـلـه
 دا خبره بڼه مـعـقـوـلـه
 ددې ئې دا مـثـالـوـنـه
 دك لـه دې نـه كـتـابـوـنـه

.....

د پښتو پنځه بې گاني

سـكـول تـه لارې مـاشـو مـانـې
 دا پـنـځـه واره يـې گـانـې
 مـعـرـوفـې سـره كـتـاب و
 پـه كـتـاب بـكـلـې گـلاب و
 مـخـصـوصـې سـره تـخـتـې و
 د اـمـلا د خـوشـخـطـې و
 تـانـيـشـې سـره بـسـتـه و
 ورسـره يـو اـمـر سـره و
 اـمـر ئـې سـره قـلـم و
 د خـپـل كـار ورسـره غـم و
 مـجـهـوـلـه سـتـر مـه خـفـه و
 درنـه د يـره ئـې بـسـتـه و

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
 دا بـــــدل هـــــلر پـــــه رنګ وه
 څـــــنګ پـــــه څـــــنګ وه دوی روانې
 پـــــه شـــــرېک هـــــه پـــــه څور يانې
 چـــــې کـــــوشش کوی دُنیا کبې
 مـــــدام گـــــرځې پـــــه رنېا کبې
 عـــــلم حُـــــن او بـــــک کلا ده
 عـــــلم پـــــوه هـــــه ده رنېا ده

د کتاب وړومبې برخه سرته
 وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
 دَ اَلْفِ اَوْ بَیْ خَانَ دَانِ

گَـاَونَـدِـیـاَـنِ اَلْفِ اَوْ بَـاَـءِ دِی
 خَـیـلِ خَـیـلِـوَانِ دَـپَـیـیِ اَوْ تَـاَـءِ دِی
 تَـہـی دَـدِوِی دَـخـاَـنِـاَـنِـدَانِ دَہ
 تَـہـی تَـہـوِـلِـہـہ دَـدِوِی پَـہـہ شَـاَـنِ دَہ
 دِوِہ کَـوِـرِوِـنِـہ شَـپَـہِ حَـرْـفِـوِـنِـہ
 پَـنِـخَـہ یِوِ خَـاَـئِی یِوِ شَـکِـلِـوِـنِـہ
 یِوِ پَـہـہ تَـنِ صَـوِـرِـتِ بَـدِـلِ دَہ
 نِیـغِ وِلا رِپَـہ ہَـر مَـجِـلِ دَہ
 دِا یِـا دِیـہ پَـہِ پَـہِ اَلْفِ
 بَیـا نِیـہ پَـہِ پَـہِ اَلْفِ
 دَغِـہ دِوِ دِی خَـاَـنِـاَـنِـدَانِ دَہ
 دَرنِہ ہِی رِـنِـشِی اَنِـسِـاَـنِـہ!

.....

د، ب، خاندان

کور کنہی تہ اول اوسہی دہ بی
 بی بی بی وائی ورتہ پی پی
 تہی دہ تہی دہ مشہرہ خور
 تہ اول کورونہ کپری دکور
 تہی دہ تہولونہ وپہ دہ
 خو پیہ خوئی درنہ مپہ دہ
 حیہ ادارہ کورونہ بی دہ
 بیہ دیہ ادارہ کورونہ بی دہ
 گاورونہ دیہ ان دی دالف
 قردان دی دالف
 بل طرف تہ پیہ دنیہ کنہی
 ورسہرہ اوسہی جیم خوا کنہی
 بیہ گاورونہ تہی دہ جہان دے
 قردم نہندہ خاندان دے

.....

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
 چې د جیم په رنگ په یو شان دے
 چې د خې اوسپنې پری خواتنه
 په یو خال بدل دنیاتنه
 دال د خاء دے په گاونډ کبې
 مدام دا دے په گاونډ کبې
 دال د ذال د خاندان دے
 په خپل خائې بنه قدر دان دے
 دا تبول دوه دی خانداننه
 هیر دې نشی دا انساننه!
 شپېر اوسپنې پری یو محل کبې
 درې اوسپنې پری محل کبې
 شپېر په شکل دی یو شان
 درې د ببل دی خاندان

.....

.....

دَ عین خاندان

عین دَ غین دَ کور یو گس دے
 دغہ سپین او توریو گس دے
 دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
 پپہ بدن پپہ کپرو پپہ ناک دی

دَ فی خاندان

فی یواخسی اوسسی کور کبسی
 داسسی ژوند وی سَم پپہ اُور کبسی
 چسی ئسی نئہ خہ خاندان وی
 بسس یواخسائی پپہ جہان وی

دَ قاف خاندان

قاف دَ فی پپہ شان یواخسائی
 بنئہ نپہ دے انسان یواخسائی

ورتــــــــــــــــہ گــــــــــــــــران دَ دُنیاــــــــــــــــزاژوند وی
تن یوٹھائــــــــــــــــی فکــــــــــــــــرمند وی

.....

دَ کاف خاندان

کــــــــــــــــاف دَ قــــــــــــــــاف پــــــــــــــــہ شــــــــــــــــان یوٹھائی
بــــــــــــــــہ نــــــــــــــــہ دے انســــــــــــــــان یوٹھائی
کــــــــــــــــلــــــــــــــــہ ژوند ورتــــــــــــــــہ اســــــــــــــــان وی
داژوندون ورتــــــــــــــــہ ڍیررگــــــــــــــــران وی

.....

دَ گاف خاندان

گــــــــــــــــاف دَ لام پــــــــــــــــہ شــــــــــــــــان یوٹن دے
بیل ئــــــــــــــــی کور دے بیل وطن دے
نیشــــــــــــــــہ خــــــــــــــــوئ ورسرہ کور کنبــــــــــــــــی
زندگــــــــــــــــی ئــــــــــــــــی ســــــــــــــــمــــــــــــــــہ اُور کنبــــــــــــــــی

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپہ شہان یواځہ ی
دَ ام پپہ شہان یواځہ ی
دیر ککۂ وی خومقتدیان وی
مخکبہ ی کلہ دیر کسان وی ؟
نیشتہ خوک ئہ ی خاندان کبہ ی
ورسره پپہ دہ جہان کبہ ی

دَ نون خاندان

نون دَ نون سرہ یواځہ ئہ ی وی
بیل پپہ یو کربشہ تپوی ی وی
یواځہ دلته خاندان دے
دوی بیل کور دَ جہان دے

دَ واؤ خاندان

واؤ پپہ شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئہ ی دَ دُنیا دے

عـجـيـبـه شـكـل و صـورـت ئـي
بـرـه گـوره حـقـيـقـت ئـي

.....

د هي خاندان

هـي يـواځـائـي دوه ئـي سـترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سـترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يـواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يـواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پـنـتـو کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيــــن کــــلام لــــه
دَ تــــانيــــث پــــه کــــنــــي يــــاء بــــله
نــــخــــانــــه ئــــي هــــريــــو خــــپــــله
اــــمــــريــــه يــــاء پــــه اــــمــــر کــــنــــي
راڅــــي هــــر خــــوا پــــه نــــظــــر کــــنــــي
مــــجــــهــــولــــه يــــا مــــلاــــســــتــــه مــــلاــــســــتــــه
نــــه وى نــــه وى دغــــه نــــاســــتــــه
دا پښتــــو دَ پښتــــو نــــو نــــو خــــوا ده
دَ هــــر چــــا لــــه جــــه جــــه جــــه ده

تحمّات بحمد اللّٰه ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى اللّٰه تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .
